

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem (BBTE)
1.2 Kar	Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar
1.3 Intézet	Politikatudományi Intézet
1.4 Szakterület	politikatudomány
1.5 Képzési szint	alapszak (BA)
1.6 Szak / Képesítés	politológus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Választási rendszerek						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Bakk Miklós egy. docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Szász Alpár Zoltán tanársegéd						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	vál.

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása: 3 tanóra: egyéni tanulmányi óra: 2					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	28				
3.8 A félév össz-óraszama	70				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<p>Az akadémiai tisztesség elveivel összeegyeztethetetlen megnyilvánulásokat a Kar belső szabályai tiltják: http://fspac.ubbcluj.ro/resurse/formulare-regulamente/reguli-etice-si-deontologice/ illetve: http://www.bbte-politologia.ro/letoltesek.php A plágiumot a tanszék és a Kar 1-es osztályzattal és további szigorú rendelkezésekkel szankcionálja.</p>
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<p>A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhetnek mindazok, akik a szemináriumi órák legalább 75%-án (azaz legalább 9 szemináriumon) részt vesznek.</p>

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>Konkrét helyzetelemzés a politikatudomány alapvető elveinek, elméleteinek és módszereinek alkalmazása révén</p> <p>Az alapfogalmak megfelelő alkalmazása a politikatudományok terén</p> <p>Az alapfogalmak adekvát használata a szakmai kommunikáció során</p> <p>Standard eljárások és kritériumok alkalmazása politikai programok értékelésében</p>
Transzverzális kompetenciák	

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az előadássorozat célja bemutatni a politikai rendszerek egyik legfontosabb részrendszerét, a választási rendszereket. Ismerteti a választási rendszerek szerkezeti elemeit, a legfontosabb választási eljárásokat.</p> <p>Kulcsszavak: választójog, választási rendszer, arányos és többségi választási rendszer, szavazási struktúra (szavazólap szerkezete), szavazáselmélet, Condorcet-paradoxon, választókerületek, körzeti magnitudo, választási formulák, kétfordulós formula, alternatív szavazat, blokkszavazat (<i>block vote</i>), Borda-módszer, legnagyobb maradék formulák, Hare-kvóta, Droop-kvóta, Imperiali-kvóta, legmagasabb átlag formulák (osztórendszerek), d'Hondt-módszer, Sainte-Laguë-módszer, egyéni átvihető/átruházható szavazat, arányossági együttható, Loosemore-Hanby-index, vegyes rendszerek, perszonalizált arányos képviselő, uniós választójog, önkormányzati választások, államfőválasztás, pártrendszer és választási rendszer, küszöbök.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Bemutatja a választási rendszerek tipológiáit, és részletesen leírja néhány sajátosabb választási szisztéma működését, köztük a német, a magyar és a román rendszert. Betekintést nyújt a kisebbségek képviselőtének választási rendszerekkel összefüggő problematikájába és az Európai Parlament megválasztásának rendszerébe, áttekintést nyújt a közvetlen államfőválasztás, valamint az önkormányzati választások kérdéseiről.</p> <p>A kurzus elvégzése nyomán a hallgatóknak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ismerniük kell a választási rendszerek szerkezetével és működésével kapcsolatos alapfogalmakat, általános elveket és összefüggéseket; ○ tudniuk kell alkalmazni ezeket konkrét választási eredmények értékelése során; <p>tudniuk kell összehasonlító tanulmányt készíteni a különböző országok választási rendszereiről.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A választás fogalma, funkciói. Definíciók és értelmezések.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat

2. A választási rendszer szerkezeti és procedurális elemei. Szavazási struktúrák. Választóközetek. Választási formulák.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
3. A választási rendszerek többségi formulái. Abszolút többségi formula. Relatív többségi formula. Kétfordulós formula. Alternatív formula.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
4. A választási rendszerek arányos formulái. Legnagyobb maradék formulák: Hare-, Droop-, Imperiali-kvóta. Legmagasabb átlag formulák: (d'Hondt, Sainte-Laguë). Az egyéni átvihető szavazat (STV). Félarányos formulák	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
5. A választási rendszerek osztályozása. A választási rendszerek értékelése, arányossági indexek. Tipológiák (Lakeman, Bogdanor, Taylor és Johnston, Blondel).	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
6. A fontosabb többségi rendszerek. A Westminster-modell. A brit, az amerikai és az indiai választási rendszer.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
7. A fontosabb arányos rendszerek. Választási küszöbök. Egyszintű és kétszintű körzetbeosztás. Európai példák.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
8. A román választási rendszer. Történeti előzmények. A jelenleg érvényes választási törvény kialakulása és leírása.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
9. A magyar választási rendszer. Történeti előzmények. A magyar vegyes rendszer leírása.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
10. A német választási rendszer. Történeti előzmények. A német egyesítés után kialakított perszonalizált arányos választási rendszer.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
11. A választási rendszerek ki- és átalakulása Kelet-Közép-Európában a kilencvenes években. A választási rendszerek reformjának kérdése, összefüggések a pártrendszerrel.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
12. Választási rendszerek és a kisebbségi kérdés.	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
13. Az EP választási rendszerei	Fogalmak, eljárások, jogintézmények bemutatása. Konkrét példák elemzése.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat
14. Összefoglalás, ismétlés	Fogalmak, eljárások, jogintézmények összefoglaló bemutatása	Viták
Könyvészet Bakk Miklós: <i>Választási rendszerek</i> . Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007.		

Fábián György – Kovács László Imre: *Voksok és mandátumok*. Villányi úti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány. Budapest, 1998. /Villányi úti könyvek 12. – Politikatudományi sorozat 8./

Fábián György (szerk.): *Választási rendszerek*. Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./

REYNOLDS, ANDREW – REILLY, BEN – ELLIS, ANDREW: *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance, Stockholm, 2005. www.idea.int

(Ajánlott honlapok)

<http://www.electionworld.com> (választási információk, hírek stb.);

<http://www.ipu.org> (az Interparlamentáris Unió honlapja, amelyen az egyes országok parlamentjeire és választási rendszereire vonatkozó adatok találhatóak);

<http://www.valasztas.hu> (Magyarországi választások, választási eredmények – ORSZÁGOS VÁLASZTÁSI IRODA, ORSZÁGOS VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG);

<http://www.worldelections.com>;

The Electoral Knowledge Network – ACE Encyclopaedia (választáspolitikai enciklopédia a [\[http://aceproject.org\]](http://aceproject.org) honlapon – működtető szervezete az *Administration and Cost of Elections Project* nevű nemzetközi program);

Electoral Reform Society [\[http://www.electoral-reform.org.uk\]](http://www.electoral-reform.org.uk) (Egyesült Királyság);

Fair Vote. The Way Democracy Will Be / Program for Representative Government. / Voting & Democracy Research Center [\[http://www.fairvote.org\]](http://www.fairvote.org) (Programok és tudástár a demokráciáról és a választásokról – Amerikai Egyesült Államok);

International Institute for Democracy and Electoral Assistance: [\[http://www.idea.int\]](http://www.idea.int);

Parties & Elections. The database about parliamentary elections and political parties in Europe. (Európai pártok és parlamenti választások adatbázisa) [\[www.parties-and-elections.de\]](http://www.parties-and-elections.de);

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A képviselet fogalma – képviseleti modellek	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
A bizottságok és a választás elmélete	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Szavazási struktúrák/A szavazólap szerkezete (a román meg a magyar parlamenti és önkormányzati választási rendszerben)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Példák a különféle választási formulák alkalmazására	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Példák a különféle választási formulák alkalmazására	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Választásrendszer-típológiák és a választási rendszerek „dimenzionális” leírása/jellemzése	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható

		áttanulmányozása.
A választási rendszerek arányosságának fogalma. Az arányosság értelmezése és mérése. Aránytalansági/arányossági index(ek). A román választási rendszer arányossága (<i>házi feladat</i>)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Gyakorlati tevékenységek (I–II)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Az államfőválasztások típusai. Gyakorlati tevékenységek (III): elnökválasztás Romániában 1990-től 2004-ig	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Összefoglalás, konklúziók I.	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Összefoglalás, konklúziók II.	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
A választási rendszerek ki- és átalakulása (Kelet-Közép-Európában a kilencvenes években). A választási rendszerek reformjának kérdése, összefüggések a pártrendszerrel. Gyakorlatok (IV)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Gyakorlati tevékenységek (V): a félévi szemináriumi dolgozatok bemutatása, vitája és értékelése (1. alkalom)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
Gyakorlati tevékenységek (V): a félévi szemináriumi dolgozatok bemutatása, vitája és értékelése (2. alkalom)	Az egyes fogalmak, példák konkrét áttekintése és megvitatása	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
<p>Könyvészet</p> <p><i>1. szeminárium:</i></p> <p>A képviselő fogalma – képviselői modellek</p> <p>Bakk Miklós: <i>Választási rendszerek</i>. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 21–22. [PolTud: BAK/M]</p> <p>McLean, Iain: Képviselői formák és szavazási rendszerek. In: Fábíán György (szerk.): <i>Választási rendszerek</i>. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./ 25–46. [Jakabffy: B. FABIAN] (*)</p> <p><i>2. szeminárium:</i></p> <p>A bizottságok és a választás elmélete (<i>The Theory of Committees and Elections</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preferencia-aggregációs eljárások/szavazási eljárások: a Borda-módszer; Condorcet eredményei (a Condorcet-paradoxon, a Condorcet-győztes és a Condorcet-hatákonyság) 		

fogalma, valamint a Condorcet-féle esküdtszéktétel)

- A preferencia-aggregációs mechanizmusok (matematikai) tulajdonságai – a Hotelling–Downs-tézis és Arrow tétele

Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 22–24. [PolTud: BAK/M]

Johnson, David B.: *A közösségi döntések elmélete. Bevezetés az új politikai gazdaságtanba*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. /Osiris tankönyvek./ 144–148., 177–186. [Jakabffy: B. JOHNSON] (A)

McLean, Iain: Képviseleti formák és szavazási rendszerek. In: Fábán György (szerk.): *Választási rendszerek*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./ 25–46. [Jakabffy: B. FABIAN] (*)

MUELLER, DENNIS C.: *Public Choice II. A Revised Edition of Public Choice*. Cambridge, Cambridge University Press, 1995 [1989]. 112–122. [PolTud: MUE/TP] (A)

ORDESHOOK, PETER C.: *Game theory and political theory. An introduction*. Cambridge University Press, Cambridge, 1993 [1986]. 53–96. [PolTud: ORD/RI] (A)

3. szeminárium:

Szavazási struktúrák/A szavazólap szerkezete (a román meg a magyar parlamenti és önkormányzati választási rendszerben)

Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 24–28. [PolTud: BAK/M]

ENYEDI ZSOLT – KÖRÖSÉNYI ANDRÁS: *Pártok és pártrendszerek*. 2. jav. kiad. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. /Osiris tankönyvek./ 251–254. [Jakabffy: B/ENYEDI–KÖRÖSÉNYI] (*)

4–5. szeminárium:

Példák a különféle választási formulák alkalmazására

- Többségi formulák: az alternatív szavazat
- Arányos formulák: *a legnagyobb maradék elve – kvóták* (a Hare-, a Droop- és az Imperiali-kvóta); *osztórendszerek* (a d'Hondt- és a Sainte-Lague-módszer) és *egyéni átvihető/átruházható szavazat* (STV) – példák
- Az Alabama-paradoxon (*házi feladat*)

Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 37–50. [PolTud: BAK/M]

Farrell, David M.: *Comparing Electoral Systems*. Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf, London, 1997. /Contemporary Political Studies./ 45–50, 110–126. (A)

Lijphart, Arend: *Electoral System and Party Systems. A Study of Twenty-Seven Democracies 1945–1990*. Oxford University Press, Oxford, 1994. /Comparative European Politics./ 153–159. (A)

6. szeminárium:

Választásrendszer-tipológiák és a választási rendszerek „dimenzionális” leírása/jellemzése

Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 51–54. [PolTud: BAK/M]

Blais, André – Massicotte, Louis: Electoral Systems. In LAWRENCE LEDUC – RICHARD NIEMI – PIPPA NORRIS (EDS.): *Comparing Democracies. Elections and Voting in a Global Perspective*. Sage Publications, London, 1996. 49–81. (*)

Duverger, Maurice: Which is the Best Electoral System? In Arend Lijphart – Bernard Grofman (eds.): *Choosing an Electoral System. Issues and Alternatives*. Praeger, Westport–CT, 1984. /American Political Parties and Elections./ 31–40. p. [PolTud: LIJ/PC] (K)

Fábán György – Kovács László Imre: *Voksok és mandátumok*. Villányi úti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány. Budapest, 1998. /Villányi úti könyvek 12. – Politikatudományi sorozat 8./ 24–30. (A)

- Lakeman, Enid: The Case of Proportional Representation. In Arend Lijphart – Bernard Grofman (eds.): *Choosing an Electoral System. Issues and Alternatives*. Praeger, Westport–CT, 1984. /American Political Parties and Elections./ 41–52. p. [PolTud: LIJ/PC] (K)
- Lijphart, Arend: Trying to Have Best of Both Worlds: Semi-Proportional and Mixed Systems. Arend Lijphart – Bernard Grofman (eds.): *Choosing an Electoral System. Issues and Alternatives*. Praeger, Westport–CT, 1984. 207–215. /American Political Parties and Elections./ [PolTud: LIJ/PC] (K)
- Lijphart, Arend: *Electoral System and Party Systems. A Study of Twenty-Seven Democracies 1945–1990*. Oxford University Press, Oxford, 1994. /Comparative European Politics./ 10–15. (*)
- Norris, Pippa: *Electoral Engineering. Voting Rules and Political Behavior*. Cambridge, Cambridge University Press, 2004. 39–65. [<http://www.pippanorris.com>], letöltve 2009. március 14-én. (A)
- REYNOLDS, ANDREW – REILLY, BEN – ELLIS, ANDREW: *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance, Stockholm, 2005. 27–33. (A)

7. szeminárium:

A választási rendszerek arányosságának fogalma. Az arányosság értelmezése és mérése. Aránytalansági/arányosság index(ek). A román választási rendszer arányossága (*házi feladat*)

Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 55–58. [PolTud: BAK/M]

GALLAGHER MICHAEL: Proportionality, Disproportionality and Electoral Systems. *Electoral Studies*, vol. 10, no. 1 (March 1991) 33–51. (Magyarul uő: Arányosság, aránytalanság és választási rendszerek. In: Fábíán György (szerk.): *Választási rendszerek*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./ 107–127.) (*)

8. szeminárium:

Gyakorlati tevékenységek (I–II)

- EP-választások: a román (2007) és magyar (2004) eredmények elemzése
  - *** 2009 Európai Parlamenti Választások [http://www.valasztas.hu/hu/ep2009/46/46_0.html], letöltve 2009. március 14-én. (K)
  - *** *Jegyzőkönyv az Európai Parlament tagjai választásának eredményéről* [http://www.valasztas.hu/ep2004/04/hu/hirek/0_1.html], letöltve 2009. március 14-én. (K)
- Szász Alpár Zoltán – Bakk Miklós: Európai parlamenti választások – első alkalommal. *Magyar Kisebbség*, Új sorozat, XII. évf. (2007) 3–4. szám (előkészületben) (A)

- A román és magyar önkormányzati választási rendszer összehasonlítása
- Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 115–122. [PolTud: BAK/M]

9. szeminárium:

Az államfőválasztások típusai. Gyakorlati tevékenységek (III): elnökválasztás Romániában 1990-től 2004-ig

Bakk Miklós: Parlamenti és államfőválasztás 2000-ben. In Bodó Barna (szerk.): *Romániai Magyar Évkönyv, 2001*. Szórvány Alapítvány – Polis Könyvkiadó, Temesvár–Kolozsvár, 2001. 3–10. (A)

— *Választási rendszerek*. Presa Universitară Clujeană – KMEI, Kolozsvár, 2007. 115–122. [PolTud: BAK/M]

BAKK MIKLÓS – SZÁSZ ALPÁR ZOLTÁN – SZÉKELY ISTVÁN GERGŐ: Parlamenti és elnökválasztás Romániában 2004 novemberében. *Magyar Kisebbség*, Új sorozat, IX. évf. (2004), 4. sz. 3–52. (A)

Blais, André – Massicotte, Louis: Electoral Systems. In LAWRENCE LEDUC – RICHARD NIEMI – PIPPA NORRIS (EDS.): *Comparing Democracies. Elections and Voting in a Global Perspective*.

Sage Publications, London, 1996. 49–81. (*)

- JONES, MARK P.: ELECTORAL LAWS AND THE EFFECTIVE NUMBER OF CANDIDATES IN PRESIDENTIAL ELECTIONS. *THE JOURNAL OF POLITICS*, VOL. 61, NO. 1 (FEBRUARY 1999) 171–184. (K)
- STOICA, STAN: *Mic dicționar al partidelor politice din România (1989-2000)*. Editura Meronia, București, 2000. 101–102. (A)
- *Dicționarul partidelor politice din România (1989-2001)*. Editura Meronia, București, 2001. 169–173. (A)

10–11. szeminárium:

Összefoglalás, konklúziók

- A választási rendszerek hatásai. Összefüggések a választási rendszer és a pártrendszer között (Románia és Magyarország).
Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 129–131. [PolTud: BAK/M]
- Lijphart, Arend: *Electoral System and Party Systems. A Study of Twenty-Seven Democracies 1945–1990*. Oxford University Press, Oxford, 1994. /Comparative European Politics./ 72–77, 95–138. (A)
- A választási törvények politikai következményei, 1945–1985. In: Fábíán György (szerk.): *Választási rendszerek*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./ 90–106. [Jakabffy: B. FABIAN] (*)
- Norris, Pippa: *Electoral Engineering. Voting Rules and Political Behavior*. Cambridge, Cambridge University Press, 2004. 179–264. [<http://www.pippanorris.com>], letöltve 2009. március 14-én. (A)
- REYNOLDS, ANDREW – REILLY, BEN – ELLIS, ANDREW: *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance, Stockholm, 2005. 5–9. (*)
- A választási rendszerek matematikai, etikai és politikai értékelési kritériumai. A választási rendszerek értékelése.
Fábíán György – Kovács László Imre: *Voksok és mandátumok*. Villányi úti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány. Budapest, 1998. /Villányi úti könyvek 12. – Politikatudományi sorozat 8./ 16–24. (A)
- Johnson, David B.: *A közösségi döntések elmélete. Bevezetés az új politikai gazdaságtanba*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. /Osiris tankönyvek./ 129–159. [Jakabffy: B. JOHNSON] (A)
- MUELLER, DENNIS C.: *Public Choice II. A Revised Edition of Public Choice*. Cambridge, Cambridge University Press, 1995 [1989]. 112–122. [PolTud: MUE/TP] (*)
- Norris, Pippa: *Electoral Engineering. Voting Rules and Political Behavior*. Cambridge, Cambridge University Press, 2004. 66–77. [<http://www.pippanorris.com>], letöltve 2009. március 14-én. (A)
- Powell, G. Bingham Jr.: Constitutional Design and Citizen Electoral Control. *Journal of Theoretical Politics*, vol. 1 (1989) no. 2, 107–130. p. (*)
- Riker, William H.: Liberalism against Populism. A Confrontation Between the Theory of Democracy and the Theory of Social Choice. Waveland Press, Prospect Heights – IL, 1982. xi–xv, xviii–xix, 21–64. (A)

12. szeminárium:

- A választási rendszerek ki- és átalakulása (Kelet-Közép-Európában a kilencvenes években). A választási rendszerek reformjának kérdése, összefüggések a pártrendszerrel.
Bakk Miklós: *Választási rendszerek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2007. 131–133. [PolTud: BAK/M]
- BIRCH, SARAH: ELECTORAL REFORM IN UKRAINE. THE 1998 PARLIAMENTARY ELECTIONS. *REPRESENTATION*, VOL. 35, NO. 2–3 () 146–154. (K)
- CURTICE, JOHN – MILLER, JOHN: OBSERVING ELECTIONS. REFLECTIONS ON RUSSIA. *REPRESENTATION*, VOL. 35, NO. 2–3 () 137–145. (K)

- Kasapović, Mirjana – Nohlen, Dieter: Választási rendszerek és rendszerváltás Kelet-Európában. In: Fábíán György (szerk.): *Választási rendszerek*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. /Szemeszter./ 170–200. (*)
- Lijphart, Arend: *Electoral System and Party Systems. A Study of Twenty-Seven Democracies 1945–1990*. Oxford University Press, Oxford, 1994. /Comparative European Politics./ 78–94, 139–152. (A)
- REYNOLDS, ANDREW – REILLY, BEN – ELLIS, ANDREW: *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance, Stockholm, 2005. 9–25, 121–126. (*)
- SIMON JÁNOS: ELECTORAL SYSTEMS AND REGIME CHANGE IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE, 1990–1994. *REPRESENTATION*, VOL. 35, NO. 2–3 () 122–136. (K)
- TAAGEPERA, REIN: The Tailor of Marrakesh. Western Electoral Systems Advice to Emerging Democracies. Paper presented at the roundtable on *Electoral Systems for Emerging Democracies: Experiences and Suggestions*. Sorup Herregard (Denmark), 12–15 November 1996. [<http://repositories.cdlib.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1116&context=csd>], letöltve 2009. március 14-én. (A)
- *How Electoral Systems Matter for Democratization. Democratization, vol 5, no. 3 (Autumn 1998) 68–91.* (K)
- Gyakorlati tevékenységek (IV): A román választási reform – a 2008. évi választási törvény, valamint az eredmények értékelése ennek tükrében.
- Marian, Cosmin Gabriel – King, Ronald, F.: Plus ça change. Electoral Law Reform and Romanian Parliamentary Elections. Manuscript. February 2009.
- Székely István Gergő – Bognár Zoltán: Románia új választási rendszere. In Bodó Barna (szerk.) *Romániai Magyar Évkönyv, 2007–2008*. Temesvár, Marineasa Kiadó – Szórvány Alapítvány, 2009. 99–128. (előkészületben)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A kurzus kapcsolatot teremt a politikatudomány által tárgyalt, néhány általános kérdéskörrel, de ugyanakkor alapokat nyújt a választási szakértői képzéshez is.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A kurzusokon és szemináriumokon szerzett ismeretek felmérése.	Zárthelyi írásbeli dolgozat, mely felméri a hallgatók előadásokon megszerzett tudását.	60%
10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumi tevékenység folyamatossága és a kapott feladatok teljesítése	A szemináriumi osztályzat a következő részjegyekből tevődik össze: a <i>félévi szemináriumi (házi) dolgozat</i> elkészítése (3 pont) + a dolgozat bemutatása (2 pont) + további házi feladatok (2 pont) + a szemináriumokon való aktív részvétel (3 pont).	40%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhetnek mindazok, akik az órák legalább 75%-án részt vesznek. Az érdemjegy a következő osztályzatok súlyozott összege:

- szemináriumokon való tevékeny részvétel és *félévi szemináriumi dolgozat*: 40%.
- vizsga: zárthelyi dolgozat 60%

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2013 szeptember

Ballis

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2013. szept. 30.

G. Bostv